

ADVOKAT-NYTT

Oslo, den 4. desember 1944.

Fra H.L.:

De deporterte fra Nord-Norge begynner nå å komme sørover. De har mistet alt, og de lidelser de har gjennomgått er ubeskrivelige. Det er en selvfølge at vi gjør alt for å lette deres savn. Men det er like selvfølgelig at vi ikke samarbeider med de nazistiske myndigheter og organisasjoner som er medansvarlige i denne krigsforbrytelse, og som ved å nekte å motta det svenske tilbud om å gi de deporterte tilhold og forpleining i Sverige har satt tusener av menneskeliv i fare.

Hjelp dine landsmenn! Hjelp dem med hus, mat, klær og senere med arbeid! Vi må ikke risikere at tyskerne får høve til å nytte deres arbeidskraft. Men hjelp dem direkte eller gjennom trygge kanaler. Overlat til NS å ta hånd om sine egne.

Folkestreik?

Før i tiden - i de store lønnskampers tid - var det streikevåpenet som var de fagorganiserte arbeideres viktigste våpen, og ble situasjonen riktig til spisset, var det generalstreiken som det ble truet med.

Idag står ikke lenger klasse mot klasse. Idag står et samlet folk i kamp mot undertrykkerne. I denne kampen har vi brukt mange slags våpen - trass i at vi er våpenløse.

Streikevåpenet har vi enda ikke brukt, men når tiden kommer og våre ære som folk krever det, da skal vi vite å bruke det.

Da proklameres folkestreik.

Folkestreik er ikke en ~~klassestreik~~. Det er hele folkets totale og solidariske krigsinnsats. Da blir det ikke spørsmål om sjefer og underordnede, om arbeidsgivere og arbeidere. Da blir det sjefen som forlater arbeidsplassen i spissen for sine folk og låser døren. Da dødlegges all samfunnsvirksomhet. Da skal ingen av våre materielle ressurser tjene fienden, da skal ingen "arbeide for tyskerne".

At skadevirkningene i en slik situasjon også rammer oss selv er vi klar over, men en krig kan ikke føres uten ofre. Og vi proklamerer ikke folkestreik uten at det er uomgjengelig nødvendig. Hva enten du er kjøpmann, statsfunksjonær, håndverker eller kontormann, advokat eller tannlege så kreves din personlige innsats. Du har kanskje aldri drømt om å skulle streike. Du er kanskje din egen arbeidsgiver og mener at du ikke kan streike mot deg selv. - Tenk om igjen.

Hele overskuddet av vår samfunnsvirksomhet etter at våre egne absolutt nødtørftigste behov er dekket går idag til fienden.

En folkestreik er derfor en streik mot fienden, og den som lusker unna, vil bli merket for alltid. De få unntak som må gjøres, vil det bli gjort klart rede for når streiken proklameres.

Merk foreløpig følgende:

1. Folkestreik vil bli proklamert av Hjemmefrontens Ledelse.
 2. Ordren utsendes gjennom den fri presse og over London Radio.
 3. Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens Ledelse.
 4. Forbered deg om mulig på den situasjon som oppstår når alle tilførsler stanser. Også vann, gass og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon. Kan du skaffe tørrmelk eller boksemelk til spebarna?
-

I de "kampbud" fra Hjemmefrontens Ledelse som følger med dette nummer, av ADVOKATNYTT, heter det under XII:

"Du skal følge de paroler som blir gitt, likegyldig hvilke trusler som blir brukt, og du skal gjøre ditt til at dine nærmeste følger dem. Vær sterk og gjør andre sterke."

Det skulle i og for seg være en selvfølge at en parole må følges selv om man utsettes for press. En parole vil jo være av liten eller ingen verdi hvis nazistene merker at de bare ved å bruke overgrep eller trussler kan få motstanden til å bryte sammen. Mange gode nordmenn har også vist at de vil følge parolene uten hensyn til konsekvensene, og det er med tilfredshet vi konstaterer at vår stand teller mange slike.

På den annen side treffer man ikke så sjelden folk - og disse finnes også blant våre kolleger - som synes å mene at hvis det kreves virkelige ofre å følge en parole, da har man ikke lenger noen plikt til å følge den. Dette blir dog sjelden sagt like ut. "Som regel søkes et slikt standpunkt rettferdiggjort med talemåter som at "saken er ikke verdt så meget" eller "andre har bøyet seg, så fronten er allerede brutt." Den slags uttalelser har man ikke sjelden hørt, i.eks. i forbindelse med parolene om kontingentbetalingen og funksjonær oppgavene. For juristenes vedkommende er det kommet frem særlig ved beordringer til aktorater og offentlige stillinger.

Denslags unnskyldninger for å bryte en parole er imidlertid ikke annet enn rene utflukter. Man ønsker ikke å bringe noe personlig offer, og finner derfor ut at i det spesielle tilfelle hvor en selv blir rammet foreligger der er særtilfelle som gir en moralsk rett til å gi etter. Enhver som vil være ærlig mot seg selv, må imidlertid erkjenne at en slik innstilling, hvis den skulle være alminnelig, ville umuliggjøre enhver kamp mot nazistene. Den ville rett og slett bety sammenbrudd av hjemmefronten. Og likeledes vil han være klar over at hver enkelt som svikter, gjør kampen vanskelig for de øvrige. Enhver svikt vil stimulere fienden og oppmuntre ham til nye overgrep.

Det er kanskje menneskelig at den som utsettes for overgrep under en aksjon mot nazistene, føler det hårdt at nettopp hans kolleger, som har opptrådt på samme måte, får fortsette sitt normale liv. Andre føler at de står i en spesielt utsatt stilling, og at det derfor er sannsynlig at nettopp han vil bli rammet, mens andre kan vise fasthet uten å løpe nevneverdig risiko. Men som det så ofte har vært innskjerpet i denne tid: I krig vil det alltid være noen som må kjempe i forreste linje.

Vi har i våre senere nummere stadig oppfordret våre kolleger til å ta aktivt del i vår nasjonale kamp, også på områder som ligger utenfor advokatenes spesielle felt. Vårt arbeide vil vel her vesentlig være å påvirke andre til å være rakrygget og følge parolene tross påtrykk, og å "gjøre andre sterke". Skal vi imidlertid kunne øve innflytelse på andre, er det en selvfølge at vi selv viser en fast holdning, at vi selv "er sterke". Den advokat som selv har vist seg uvillig til å påta seg noe offer, kan ikke forlange at andre skal ofre noe. Han må tvert imot ved sitt dårlige eksempel bære ansvaret for at de som på forhånd er usikre svikter sin nasjonale plikt.

Vi har sagt det før, og gjentar det her: Vår stand har spesielle forpliktelser til å vise en fast nasjonal holdning, både fordi vi er en akademisk stand, og fordi vi som rådgivere kan ha innflytelse på en stor del av folket. Og nå, i kampens slutfase, hvor alle krefter må konsentreres, må vi om mulig være enda mere urokkelige. Uansett hvilke ofre som kreves av oss, må vi ikke gi etter. Det skylder vi vårt land og den rettside som danner grunnlaget for vårt virke. Og det skylder vi vår stand. Vår innsats nå vil være avgjørende for vår stands fremtidige anseelse.

Til slutt gjentar vi de paroler som i øyeblikket er mest aktuelle for advokatene og sakførerene:

Ingen må etterkomme krav av noen art om å gi opplysninger om sitt personale.

Ingen må overta stillingen som aktor eller fast forsvarer - hverken formelt eller reelt.

Ingen må overta noen offentlig stilling.

Ingen må ha noen befatning med den tyske civildomstol.

Nazistiske overgrep overfor advokater.

Etter hva vi erfarer har en rekke advokater i Rogaland (Stavanger og Haugesund) vært utsatt for alvorlige overgrep fra nazistene. Det reier seg om arrestasjoner og beslaglegging av formuer. Aksjonen synes å være av enda alvorligere art enn den som ble foretatt i mai måned i Oslo. Hvis dette skulle vise seg å være tilfelle, kan vi vanskelig holde oss passive lenger. Vi skal imidlertid komme tilbake til saken når vi har mottatt mere fullstendige opplysninger.

Følgende advokater er arrestert i den senere tid: høyesterettsadvokatene Axel Heiberg sen., Anton Heyerdahl, Birger Eriksrud og Thor Haavind, amtlige fra Oslo. Hertil kommer så de nevnte advokater i Rogaland, som i ennå ikke har mottatt sikre opplysninger om.

fra H.L.:

Kjemp - for alt hva du har kjært!

va er en parole? Parolen er en forholdsordre som fastslår hvilken holdning en skal inn ta i en bestemt kampsituasjon.

vorfor må vi ha paroler? I kampen mot våre fiender kan vi bare greie oss når vi kjemper samlet og under disiplin. Parolen er det kommandoord som ordner rekkene, det er den som gjør at vi også i vår sivile kamp kjemper som en armé og ikke som en uordnet masse.

Parolen er samtidig uttrykk for fellesskapet mellom alle gode nordmenn. Den styrker de svake ved å stille dem inn i rekkene av de faste og djerve. Den gjør at fienden ikke vet hvor han skal slå til, fordi alle står likt. Det er parolen som er grunnlaget for vår front.

Hvis du er en av dem som gjerne vil gå dine egne veier og ikke har forstått krigens krav til solidaritet, da se deg tilbake og tenk over hvor du hadde stått, om det norske folk som helhet ikke hadde samlet seg om parolene fra H.L.

Hvor hadde vi stått om ikke lærerne hadde samlet seg om parolen om ikke å medvirke til noen nazifisering av skolen, om ikke foreldrene hadde fulgt parolen om ikke å sende sine barn til ungdomstjenesten. Våre barn og vår ungdom hadde da i mer enn tre år vært under farlig nazistisk påvirkning. Vil noen i dag våge å påstå at dette ikke hadde satt spor, og et spor som aldri ville kunne utslettes.

Hvor hadde vi stått om vi ikke ~~mannjamt hadde sluttet opp~~ om parolen mot sambandene. Hele det norske folk hadde vært innskrevet i nazistiske organisasjoner. Quisling hadde dannet sitt riksting, og vi hadde for lenge siden vært trukket inn i krigen på tysk side.

Hvor hadde vi stått om vi ikke hadde hatt parolen mot Arbeidsinnsatsen? Tyskerne hadde motstandsløst kunnet utskrive vår arbeidskraft til riggsinnsats mot vårt eget folk og mot våre allierte. Hvordan ville disse ha sett på oss når krigens regnskap om ikke så lang tid skal gjøres opp? og hvordan ville vi ha sett på oss selv?

Hvor hadde vi stått om vi ikke hadde hatt parolene mot AT og mobiliseringen? Ikke bare den ungdom som nå nektet å la seg mobilisere, men også andre årsklasser hadde idag vært under våpen. Noen av dem ville allerede være satt inn på østfronten, og resten ville være blitt tvunget til å dekke den tyske retrett i Nord-Norge.

hvorfor blir parolen til? Hvis en rekke forskjellige grupper tok seg til å sende ut paroler, ville det bare galt avsted. Parolen forutsetter én fast anerkjent ledelse på samme vis som en hær må ha sin enhetskommando. Hos oss er det H.L. (Hjemmefrontens Ledelse) eller ledelsen i en av hjemmefrontens undergrupper som gir parolene. I siste fall skjer det etter retningslinjer som er trukket opp av H.L. og i nøye samråd med H.L.

Hvor det oppstår en situasjon som krever en ny parole, blir saken drøftet med representanter for de befolkningslag som i særlig grad blir berørt. H.L. er dessuten på forskjellige vis i stadig kontakt med folk fra hele landet. Når det er tid til det kan derfor hundreder av nordmenn være rådspurt om parolen. Vi kan trygt si at behandlingsmåten er så demokratisk som det er mulig å gjennomføre den under de nåværende forhold.

Hva er H.L.? Det er rimelig at det norske folk gjerne vil vite litt mer om den ledelse som dirigerer kampen mot våre fiender; men vi vet alle at ingen er mer vitebegjærlige på dette punkt enn gestapo. Det er derfor ikke stort vi kan fortelle.

Hjemnefrontens arbeid drives av en rekke aktive grupper sammensatt av menn og kvinner fra alle befolkningslag. De har forskjellige oppgaver, men de har ett felles mål. De vil hver på sitt område gjøre den ytterste innsats for å gjenreise vår frihet og selvstendighet etter Grunnloven, de tror på demokratiet, de hater nazismen, og de er lojale mot konge og regjering. Det er menn fra disse gruppene som sitter i H.L.

Hvordan er din stilling til parolene? H.L. er i dag det norske folks og den norske regjeringens representant, hvor det gjelder motstanden mot fienden herhjemme. Det er derfor ikke en privatsak om en vil følge parolene eller ikke. Den som trosser eller til og med motarbeider parolene, stiller seg dermed på våre fienders side og vil få sitt oppgjør etter krigen.

K A M P B U D

1. Du skal ikke la deg mobilisere av fienden under noesomhelst påskudd.
2. Du skal ikke la deg innregistrere til Nasjonal arbeidsinnsats eller gi oppgaver over registreringspliktige. Sørg for å holde deg unna, så de ikke får tak i deg.
3. Du skal ikke la deg innregistrere eller møte til AT. AT er i dag en naziorganisasjon som nårsomhelst kan omgjøres til en militærorganisasjon
4. Du skal ikke la deg innregistrere eller møte til borgervakt. Blir du hentet av politi, skal du komme deg unna ved første anledning. Borgervaktene er gisler i tilfelle sabotasjehandling. Commandotroppene har ordre til ikke å ta hensyn til borgervaktene.
5. Du skal ikke la deg tvinge til å gå på nazimøter. Dette er et av nazistenes viktigste midler til å bryte frontmoralen, og de som møter, blir tatt til inntekt for NS-propaganda. Støtt de svake.
6. Du skal ikke delta eller være tilskuer ved offentlige idrettsstevner; men hold deg i form.
7. Du skal ikke sende dine barn til NSUF (Ungdomstjenesten).
8. Du skal gjøre klart at du ikke betrakter deg som medlem av noen nazistisk organisasjon. Du mottar ikke tillitsverv, du betaler ikke kontingent og du nekter å godta pålegg fra samband eller foreninger av samme art.
9. Du skal ikke søke noen offentlig stilling. Heller ikke skal du frivillig eller under tvang ta arbeid etter arresterte, avsatte eller suspenderte tjenestemenn. Nazistene har satt seg som mål å nazifisere de offentlige etater ved å fjerne de beste nordmenn fra sine stillinger. Blokaden har virket som en sterk bremse mot nazifiseringen.
10. Hver mann som direkte eller indirekte er tvunget til å arbeide for tyskerne, skal bruke all sin omtanke på å arbeide sent og dårlig. Den som uten å være tvunget av omstendighetene stiller produksjonsmidler, varer eller arbeidskraft til fiendens rådighet, kjemper på fiendens side sammen med NS. La ham merke hva du mener om ham.

11. Du skal aldri glemme at vi er i krig, og at krigen gjelder vår eksistens som nasjon og vår rett til å leve som frie mennesker. Du skal være beredt til å bringe de samme offer som soldatene og sivilbefolkningen i de allierte land daglig bringer.
12. Du skal følge de paroler som blir gitt, likegyldig hvilke trusler som blir brukt, og du skal gjøre ditt til at også dine nærmeste følger dem. Vær sterk og gjør andre sterke.
13. Du kan bli stillet overfor en situasjon hvor det ikke foreligger noen skreven parole. Utsett da avgjørelsen til du har talt med gode menn. Bry deg ikke om de tidsfrister makthaverne setter. I siste instans skal du følge den parole som den nasjonale samvittighet foreskriver.
14. Du skal forberede deg på å hjelpe våre soldater og våpenbrødre under befrielsen av vårt land. Hver mann og hver kvinne har sitt område og sine spesielle kunnskaper som kan komme til nytte. ~~Søk råd om hva du skal gjøre.~~
15. Du skal etter beste evne hjelpe alle dem som kjemper mot fienden her hjemme, enten det nå gjelder opplysninger, mat eller husly.
16. Du skal på alle måter hjelpe dem som er rammet av krigen.
17. Det er din plikt å holde deg best mulig underrettet om det som skjer. For den som virkelig ønsker det, er dette ikke vanskelig. Det er også din plikt å meddele det du lærer til andre.
18. Du skal av all din makt motvirke fiendens propaganda mot våre allierte.
19. Du skal ta den risiko som er nødvendig for å løse din oppgave; men bruk all din omtanke for å gjøre risikoen minst mulig. Vær ikke nysgjerrig eller løsmunnet. Mange tusen gode nordmenn sitter i dag i fengsel på grunn av unødvendig snakk.
20. Du skal forberede deg på å fylle din plass i et fritt Norge. Vårt land vil da trenge din fag yktighet, ~~din arbeidsglede, din disiplin og din lojalitet.~~